

SAMSUN İLİ YEREL HEDEF İÇERİKLERİ

PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİ ÖĞRENCİ, VELİ VE ÖĞRETMEN İÇİN

BAFRA RAM ÇALIŞMA GRUBU

Suat GÜR	(Bafra RAM RPDH Bölüm Başkanı)
Ercan NAR	(Bafra İbni Sina Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi)
Yasemin KAYMAK	(Bafra Mimar Sinan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi)
Yavuz Emre YAVUZ	(Bafra Hasan Çakın Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi)
Özlem DÜZGÜN	(Bafra Şehit Erkut Yılmaz Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi)

İÇİNDEKİLER

ADI	KİTLESİ	TÜRÜ	SAYFA
Problem Çözme Becerilerinde İletişimin Gücü	Veli	Broşür	3
Problem Çözme Becerileri	Öğretmen	Broşür	4
Problem Çözme Basamakları	Öğrenci	Afiş	5
Bir problemle karşılaştığında	Öğrenci	Afiş	6
Problem Çözme Becerisi Grup Oturumu	Öğrenci		7

Sorumluluk alması için destekleyin

Tercihleri, davranışları ve hataları için sorumluluk almasına izin verin. Onun yerine, onun iyiliği (!) adına taşımış olduğunuz yüklerin ona yarar sağlamayacağını unutmayın. Büyüyüp, gelişebilmesi için attığı adımların sonuçlarını da tanması gerekmektedir. Size düşen bu aşamada yanında olmaktır, açacağı engelleri onun yerine ortadan kaldırmak, onun sonuçlarına katılmak değildir.

"Sen" dili yerine "Ben" dili kullanın

Rahatsız olduğunuz bir konu ile ilgili onunla konuşacağınız zaman çocuğunuzun kişiliğine yönelmek yerine, rahatsız eden olay ya da davranış ile ilgili konuşun. "Sen" ile başlayan cümlelerin kişide kızgınlık, kırgınlık ve suçluluk duygularına yol açacağını unutmayın. Onun yerine "Ben" ile başlayan cümleler sizin durum karşısındaki hissiniz ile ilgili olduğundan iletişimin sürmesini destekler. Çocuğunuzun düşünmeye sevk ederken, sizi anlamasına da yardımcı olur.

"Sen" mesajı yerine... Bir akşam da telefonu elinden bıraksan, bana yardım etsen! İştten geldim ve ne kadar yoruluyorum biliyorsun ama bunları gördüğün halde sorumsuz davranıyorsun!

"Ben" mesajı verin... İştten geldiğimde ben de yorgun hissediyorum. Yardıma ihtiyacım var. Rica etsem evi toplamama yardımcı olur musun?

Paylaşın

Çocuğunuzla paylaşımlarınız sadece çatışma zamanlarından ibaret olmasın. Onunla yapabileceğiniz keyifli aktivitelere zaman ayırın. Bu aktiviteleri planlarken onun zevklerini ve ilgilerini göz önünde bulundurun ve mutlaka onun da fikrini alın. Gülelele birlikte geçireceğiniz yaşantılar, ilişkinize olumlu enerji kaynağı sağlayacaktır.

O'nun sınırlarına saygı gösterin

Yaşla birlikte çocuklarınız sizin sınırlarınıza karşı kendi sınırlarını belirlerler. Bu gelişim normal bir parçasıdır. Fakat aileler bu durumla birlikte çocuklarının kendilerinden uzaklaştığı kaygısını yaşarlar. Müdahale sınırlarını zorlayarak otoritelerinin devamını sağlamaya çalışırlar. Günlükler okunur, telefon konuşmaları dinlenir, takipler başlar. Nerede duracağını bilmezseniz, çocuğunuzla ilişkinizde sık sık sınır çatışması yaşamaya hazır olmalısınız. Size her şeyi anlatmıyorsa bu bir problem değildir. Siz çocuğunuzun yaşında, yaşantılarının ne kadarını ailenizle paylaşıyorsunuz? Bunu hatırlayın.

Ayrıca, bu dönemde çocuğunuzla olan ilişkinizde yaşadığınız sorun ve sıkıntılar için okunuzun rehberlik servisinden yardım alabilirsiniz.

Problem Çözme Becerilerinde İletişimin Gücü (Veli)

Problem Çözme Becerileri

Ergenlik dönemi bazı önemli özelliklerin kazandığı, birey için en önemli dönemlerden biridir. Bu dönemde ergen, yaşlıları ve yetişkinlerle olan ilişkilerinde kendisinden ve çevresinden kaynaklanan çeşitli sorunlar yaşamakta ve günlük yaşamla ilgili çözmek zorunda kalacağı pek çok problemle karşılaşmaktadır. Bu problemlerin başarılı bir biçimde çözülmesi ise ergenin hayata uyumunu olumlu olarak etkilemektedir.

Problem; "temelde, bireyin bir hedefe ulaşmada engellenme ile karşılaştığı bir çatışma durumu" olarak tanımlanmaktadır. Her bireye göre problemi algılamaya durumu değişiklik göstereceğinden, problemi çözme davranışları da buna bağlı olarak değişecektir.

Bireyin problemleri ile başa çıkmasında anne -baba olarak iletişim becerilerinin etkili olduğu önem arz etmektedir.

Peki problem çözmede etkili iletişim becerileri nelerdir?

Dinleyin

"Bir güzel söz söyleme sanatı varsa, birde güzel anlama ve dinleme sanatı vardır."

(Epiktetos)

Dinlemek çocuğunuzun neler yaşadığını, olaylar karşısında nasıl hissettiğini anlamayı beraberinde getirmelidir. Söylediklerinin yanında söyleyemedikleri veya söylemek istedikleri için onu cesaretlendirin. Bu onda saygı duyulduğu ve önemsendiği hissini güçlendirir.

Öğüt vermek yerine rehberlik etmeyi deneyin

Anne-babalar olarak yaptığınız hataları, yaşadığınız tecrübeleri çocuğunuza aktarmak istediğinizi biliyorum. Siz doğru davranışla ona örnek olun ya da onda var olanı bulup gösterin. Bir düşünün; siz gençken ailelerinizin verdiği öğütler ne kadar işe yaradı? Ya da yaptığınız hataları yapmasaydınız, yaşamışlıklarınız olmasaydı, şimdiki siz olabilir miydiniz?

"Aslında herkes dahidir, ancak siz kalıp bir balığı ağaca tırmanma yeteneğine göre yargıyorsanız bütün hayatını aptal olduğunu düşünerek geçirecektir." (Albert Einstein)

Çocuğunuz "başkası" olmak zorunda değil, kabul edin

Ailelerin düştüğü temel tuzaklardan biri çocuğunuzun bir başkası gibi veya kendi hayatındaki kişi gibi olmasını beklemektir.

Anne babalar kendi beklentilerine uyma-

yan bir davranışla karşılaştığında, öfke ve hayal kırıklığı yaşarlar. Kabul edin, çocuğunuz kendi başına bir birey ve kendine ait beklentileri, yetenekleri ve planları var. Karşısında durmak yerine onunla birlikte ilerleyebilirsiniz.

Eleştirmeyin, yargılamayın

"Birisini tenkit etmek istersek en münasip yer aynamızın karşısındır." (Bernard Shaw)

Hepimiz hata yapabiliriz. Çocuğunuz da hata yapabilir. Yaptığı hataları elinize geçmiş bir koz olarak kullanmak yerine yaşadığı hayal kırıklığı ve suçluluk duygusu ile baş etmesi için yanında olun. Eleştirirken çocuğunuzun değil yaptığı davranış eleştirin. Hata yaptığından bile onunla kalacağını bilmek sizi çocuğunuzun "güvenli limanı" haline getirecektir. Bu güveni ona sağlayın.

Kendinizi açmaktan korkmayın

Çocuğunuzla iletişime geçecekken ve ona bir yol açmaya çabalarsanız, bunu ancak samimiyetle kendinizi açarak başarabilirsiniz. Kendi hislerinizden, kendi hatalarınızdan bahsetmek sizi çocuğunuzun karşısında güçsüz kılmaz, aksine size yakın hissetmesine ve samimiyetinize güvenmesini sağlar.

Problem Çözme Teknikleri

Problemler aslında aksaklıkları görmemizi ve düzeltmemizi sağlayan bir fırsattır. Problemlere geçici çözümler aramak yerine problem çözme tekniklerini kullanarak gerçek bir iyileştirme sağlamak başarı için gereklidir. Problemi kökünden çözmektir. Pek çok farklı problem çözme teknikleri vardır. En yaygın kullanılan problem çözme tekniklerinden bazıları şunlardır:

Beyin Fırtınası:

En bilinen tekniklerden birisidir. Yaratıcı düşünmede de kullanılan beyin fırtınası tekniği bir ekip çalışmasıdır. Sorunları çözümlenmede ya da problemin sebeplerinin saptanması için tek başına düşünmek yerine fikirlerin havada uçtuğu, her fikirden yeni bir fikre gidilebileceği gibi, bambaşka alternatiflerin de olduğu etkin bir problem çözme tekniğidir.

Balık Kılıcı Diyagramı:

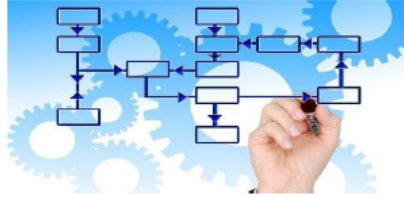
Neden-sonuç diyagramı olarak da adlandırılır. Problemin ana sebepleri ve bunlara bağlı ara sebepleri tespit edilerek sonuca varmaya çalışılır. Beyin fırtınasıyla ortaya konan çok sayıda sonucun değerlendirilip düzenlenmesi bu yöntem ile yapılır.

Altı Şapka Düşünme Tekniği:

Problemlerin çözümüyle ilgili yapılan toplantıları daha verimli hale getirmek için kullanılan bir tekniktir. Günlük hayatta veya iş hayatında karşınıza çıkan problemleri çözmek için daha verimli ve sistemli 6 farklı tekniği kullanmanızı sağlar.

Veri Toplamak ve Analiz:

Problemlere ait veri toplamak ve bu verileri doğru bir şekilde analiz etmek de problem çözmede istatistiksel olarak kullanılan tekniklerdendir. Veri toplamak için 5N-1K kuralından faydalanılır. Yani Ne toplanacak, Nereden Toplanacak, Ne zaman Toplanacak, Nasıl Toplanacak, Niçin Toplanacak ve Kim Toplayacak? Verilerin sağlıklı toplanması ve analizi için aynı zamanda kontrol diyagramlarından faydalanılır.

Akış Diyagramları:

Bir sistemin birbirine bağlı bütün aşamalarının tüm detaylarıyla bir diyagram üzerinde hazırlanarak problemin asıl kaynağına inmek hedeflenir.

Problem Çözme Becerileri

(Öğretmen)

Öğretmenlik, insan yaşamının sorumluluğunu üstlenebilecek yüksek yeterlikler barındıran bir meslektir. Günümüzde eğitim ihtiyaçları, eğitim ve öğretmene verilen yeni roller, öğrencilerin değişen ihtiyaçları, eğitim hakkında yeni yaklaşımlar ile birlikte öğretmene yeni görev ve sorumluluklar getirmektedir.

Okul içerisinde karşılaşılan problemlerle

ilgili öğretmenlerin tutumu, problemleri hızlı ve olumlu şekilde çözüme kavuşturabilmesi önemlidir. Problem çözme becerisi gelişmiş öğretmenler okulda olumlu bir psikolojik hava oluşturmaktadır.

Öğrencilerde problem çözme becerisini geliştirmek için problem çözme basamaklarından yararlanılabilir.

Peki bu basamaklar nelerdir?

Problem Çözme Basamakları

1. Problemi Tanıma: Problemi ortaya çıkarabilmek için bir çaba ve emek gereklidir. Bu basamakta problemi tanıma ve ortaya çıkarma durumları yer alır.

2. Problemi Açıklama: Problem durumunun belirlenmesi, problemin zorluk derecesi ve problemin özellikleri netleşirse yapılacak işlemler de kolaylaşır.

3. Verileri Toplama: Problemin çözümüne doğru yol alınırken problemle ilgili her türlü bilgi ve verinin elde edilmesi problem çözümüne büyük kolaylık sağlayacaktır.

4. Verileri Seçme ve Düzenleme: Verilerin gözden geçirilerek sıra ve düzene sokulması gerekir. Yapılacak olan işlemler çeşitli fikirler arasında bağlantı kurmamıza da yardımcı olacaktır.

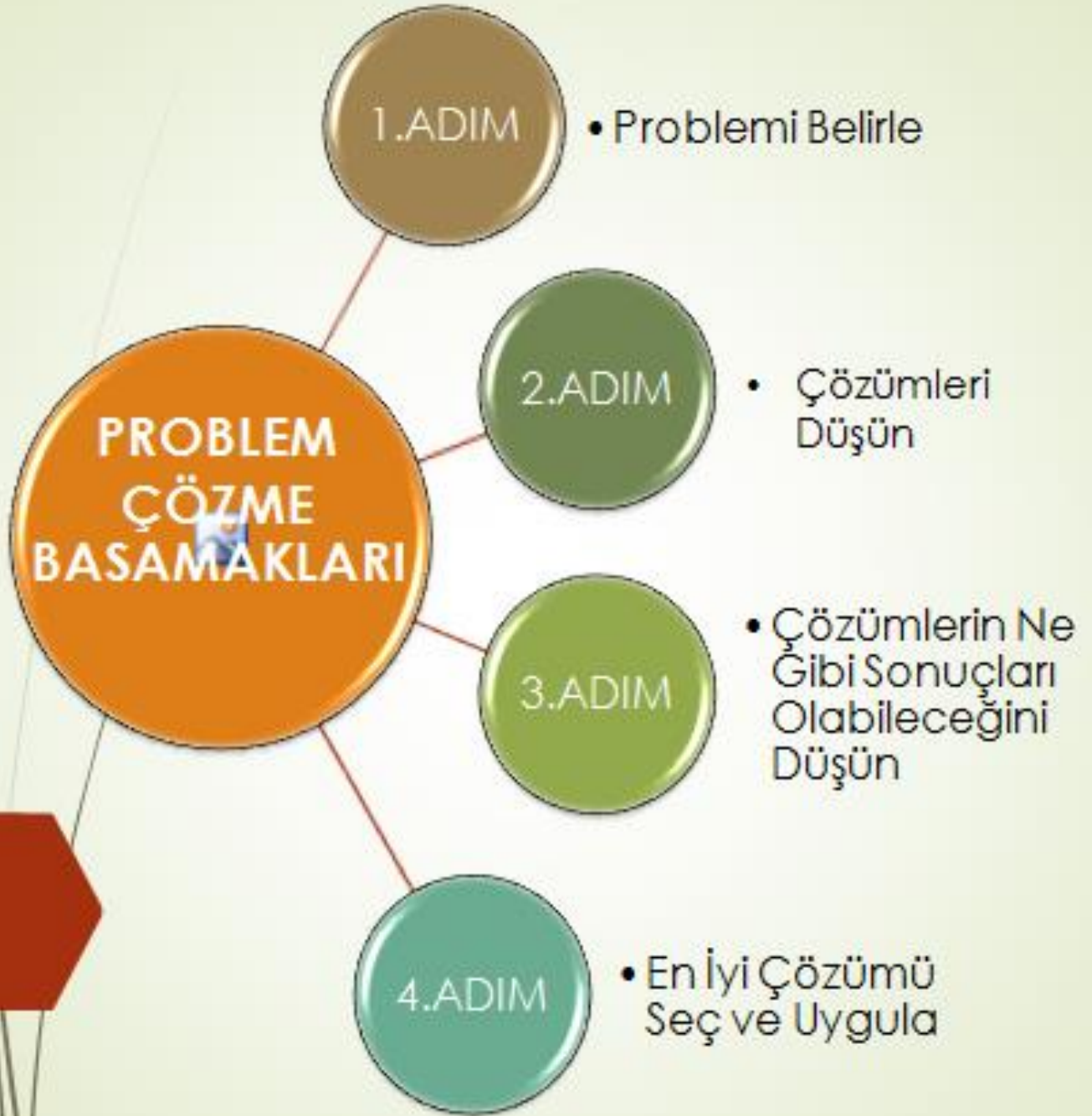

5. Muhtemel Çözüm Yolları Belirleme: Verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması ışığında muhtemel bütün sonuçlar ortaya çıkarılır. Hiçbir çözüm yolu göz ardı edilemez. Ne kadar çok çözüm yolu olursa en iyi olanı seçme ihtimaliniz daha yüksek olur.

6. Çözüm Şekillerini Değerlendirme: Var olan çözüm seçenekleri üzerine her türlü açıdan bakılıp nasıl düşünülmesi gerekiyorsa o şekilde düşünmeyi ve çözümü olacak sonuçlar hakkında çıkarım yapmayı gerektirir.

7. Çözüm Şeklinin Uygulamaya Konması: Bu basamakta problem çözen kişi bulunduğu çözüm yolunu rahatlıkla dener ve sonuçlarını görür.

8. Çözüm Şeklini Değerlendirme: Uygulanan çözüm yolunun değerlendirildiği ve kullanılan çözüm yolunun yeterli olup olmadığının incelendiği basamaktır.

BİR PROBLEMLE KARŞILAŞTIĞINDA

Sakinleşene kadar
bekle

Gerek
tiği
yerde
özür
dile

Başka şeylerle meşgul
ol

Konuşarak
çözmeye çalış

PROBLEMİ VARSA ÇÖZÜM SEÇENEKLERİNİ DE VAR

PROBLEM ÇÖZME BECERİSİ GRUP OTURUMU YÖNERGESİ

Gençlik çağının, ergen için sorunlu bir dönem olduğu ve bu dönemde ergenin toplumla ve ailesi ile çeşitli çatışma ve problemler yaşadığı bilinmektedir. Pek çok sebeple ergenlik zor bir dönem olarak tanımlanmaktadır. Dolayısıyla zorlu durumlarla nasıl baş edeceğini henüz keşfetmemiş olan bir gence yapılabilecek en etkili yardım, ona başa çıkma stratejisini geliştirmede destek olmak ve rehberlik etmektir.

Temel becerilerden biri olarak kabul edilebilecek problem çözme becerisinin ergenlik döneminde geliştirilmesi, her geçen gün risk faktörlerinin çeşitliliğiyle beraber daha da önem kazanmaktadır.

Yapılandırılmış bu grup etkinliği ile söz konusu becerinin kazandırılması amaçlanmaktadır.

Okul Psikolojik Danışmanı/Rehber Öğretmeni tarafından uygulanacak olan Problem Çözme Becerileri grup etkinliği 4 oturum olarak planlanmıştır. Her oturum 40-50 dk sürecek şekilde yürütülecektir. Grup üyeleri 10-12 kişiyi geçmeyecek şekilde oluşturulacaktır.

Grup üyelerinin belirlenmesinde okulda problem çözme becerilerinde sorunlar (Akran zorbalığı, öfke kontrolü, iletişim çatışmaları vb.) yaşayan öğrencilerin yanı sıra olumlu davranışlar sergileyen öğrencilere de yer verilmesine dikkat edilmelidir.

1.Oturum

Tanışma ve Yapılandırma-Problem tanımı ve problem çözme basamakları

2.Oturum

Problem çözmede farklı bakış açıları

3.Oturum

Hikâye tamamlama

4.Oturum

Örnek olaylar-Genel Değerlendirme

Bu oturumların planlanmasında temel amaç problem çözme becerilerinin kazandırılmasında psikolojik danışman/rehber öğretmen için bir yol haritası çizmektir. Uygulama esnasında hedeflere yönelik farklı etkinliklerden ve kaynaklardan faydalanılabilir.

Problem Çözme Becerileri Grup Oturumu

1. Oturum

Tanışma ve Yapılandırma - Problem Tanımı ve Problem Çözme Basamakları

Hedefler :

Grubun amacını kavrayabilme, grup kurallarını oluşturma, grup üyelerini tanıyabilme
Problem tanımı ve problem çözme basamaklarını kavrayabilme

Materyaller :

Kağıt, Kalem

Sıfatlar ve İsimler Etkinliği (EK 1)

Grup Kuralları (EK 2)

Grup Üyeliğine Katılım ve Gizlilik Kontratı (EK 3)

Problem Tanımı ve Problem Çözme Basamakları Bilgi Notu (EK 4)

Süreç :

“Sevgili gençler öncelikle hepiniz hoş geldiniz. Bu günkü oturumumuz da dahil olmak üzere, sizlerin de gönüllü bir şekilde katılımı ile toplam dört oturumluk bir süreç çerçevesinde burada görüşmelerimiz gerçekleşecek. Bu çalışma siz öğrencilerin problem çözme becerilerine katkı sağlamak amacı ile hazırlanmıştır. Grup oturumumuza ilk olarak tanışma ve ısınma (EK 1) etkinliğiyle başlayacağız.”

Ekte verilen ısınma etkinliğinden yararlanılarak süreç başlatılır. Isınma etkinliğin sonrasında grup kuralları (EK 2) belirlenir ve grup üyeliğine katılım ve gizlilik kontratı (EK 3) tüm üyelerle paylaşılır.

İlk olarak problem teriminin algısı üzerine tartışma gerçekleştirilir. Şöyle bir yönerge veriniz:

“Şimdi sizden elinizdeki kağıtlara problem kelimesinden ne anladığınızı yazmanızı istiyorum. Tanım bir iki cümlelik bir ifadeden oluşacak.”

Her öğrenci tanımını yazdıktan sonra, öğrencilerden tanımlarını paylaşmalarını isteyiniz. Paylaşımın ardından aşağıdaki hikayeyi okuyunuz:

BİR PROFESÖR VE ÖĞRENCİSİ ARAŞTIRMA İÇİN KUTUPLARA GİTMIŞTİR. BUZLAR ÜZERİNDE GEZİNİRKEN, ARKALARINA BAKTIKLARINDA BİR KUTUP AYISININ HIZLA KENDİLERİNE DOĞRU GELMEKTE OLDUĞUNU GÖRÜRLER. KOŞABİLDİKLERİ KADAR HIZLI KOŞMAYA BAŞLARLAR. BİR SÜRE SONRA ÖĞRENCİ DURUR VE SIRT ÇANTASINDAN KOŞU AYAKKABILARINI ÇIKARIR, GİYMENE BAŞLAR. BU SIRADA PROFESÖR ÖĞRENCİYE DÖNÜP “NE YAPIYORSUN, AYIDAN KAÇMAKTAN BAŞKA YAPILACAK BİR ŞEY YOK. O BİZDEN DAHA HIZLI KOŞUYOR DER.” ÖĞRENCİ İSE GÜLEREK “PROFESÖR ÇÖZÜLMESİ GEREKEN PROBLEM BU DEĞİL SADECE BİR AYI VAR GERÇEK PROBLEM KİMİN DAHA HIZLI KOŞACAĞIDIR SİZİN Mİ YOKSA BENİM Mİ” der.

Öğrencilerden hikaye hakkındaki görüşlerini paylaşmalarını isteyiniz. Genellikle çözümü için üzerinde çalışılan problemin gerçek problem olmadığını, bu nedenle problemin ne olduğunun anlaşılmasının önemini vurgulayınız. Problemin tanımı ve problem çözme basamakları hakkında kısaca bilgi veriniz. (EK 4)

Kapanış

:Bir sonraki görüşme gününü ve tarihini söyleyerek oturumu sonlandırın.

Problem Çözme Becerileri Grup Oturumu

2. Oturum

Problem Çözmede Farklı Bakış Açıları

Hedefler :

Bir problemle ilgili farklı bakış açıları ve çözüm yollarının olabildiğini kavrayabilme.

Materyaller :

Kağıt, Kalem

Problemlerim ve Bakış Açım (EK 5)

Süreç :

Grup üyelerinden bir önceki oturumla ilgili düşüncelerini ve duygularını paylaşmaları istenir.

“Bir önceki oturumda problem tanımlama ve problem çözme basamaklarına değinmiştik. Bu oturumumuzda da günlük hayatta karşılaştığımız problemlere ilişkin farklı bakış açıları ve sonuçları hakkında konuşacağız.

EK 5 formu gruptaki tüm öğrencilere dağıtılır ve doldurmaları sağlanır. Daha sonra gönüllü olan öğrencilerin verdikleri yanıtları paylaşmaları istenir.

Yapılan paylaşımlardan sonra aşağıdaki sorular sorularak grup etkileşime desteklenir.

Problem durumla ilgili düşüncen her zaman doğru mu?

Aynı problemle karşılaşan başka kişiler ne şekilde düşünüyor?

Bir problemle karşılaştığında “ya hep ya hiç” veya “siyah beyaz” şeklinde mi düşünüyorsun?

Karşılaşılan her problemin bir çözümü olmalı mı?

Kapanış:Kısa bir özet yaparak oturumu sonlandırın.

Problem Çözme Becerileri Grup Oturumu

3. Oturum

Hikaye Tamamlama

Hedefler :

Problem çözmeye risk alma-cesaret ve yaratıcılık kavramlarının önemini vurgulama

Materyaller :

Kağıt, Kalem

Kralın Kapısı (EK 6)

Süreç :

Öncelikle bir önceki oturuma ilişkin söz almak isteyen olup olmadığını sorunuz. Daha sonra bu oturumda yapılacak etkinlikle ilgili bilgi veriniz. Aşağıdaki hikayeyi gruba okuyunuz:

Kral maiyetini önemli bir görev için sınamak istemiş. Birçok güçlü ve akıllı adam etrafında toplanmış. Kral onları bugüne kadar görüp görecekları en kocaman kapının önüne getirerek şöyle demiş: "Siz akıllı insanlar, benim bir sorunum var ve hanginizin bunu çözebileceğini görmek istiyorum. Burada krallığımdaki en büyük ve en ağır kapıyı görüyorsunuz. Hanginiz bunu açabilirsiniz?" Saray mensuplarında bazıları açamayız der gibi başlarını sallamış. Diğerleri, çevresindekilere göre daha akıllı sayılanlar, kapıyı daha yakından incelemiş, fakat onlar da açamayacaklarını kabul etmişler. Bu akıllı insanlar böyle söyleyince saraylılar sorunun çözülemeyecek kadar zor olduğunda fikir birliğine varmışlar.

Burada hikâyeye kesilir ve şöyle denir: "Ancak bir kişi bu kapıyı açabilmiş. Sizce bunu nasıl yapmış?"

Bunun için her öğrenciye EK 6'yı dağıtınız ve hikayenin devamını yazmalarını isteyiniz. Herkes tamamladıktan sonra bunların paylaşımına geçiniz. Paylaşımlar bittikten sonra hikayenin devamını okuyunuz.

Sadece bir vezir kapının yanına giderek onu şöyle bir gözden geçirmiş ve elleriyle yoklamış, açmak için çeşitli yolları denemiş, en sonunda kuvvetle yüklendiğinde ağır kapı açılmış. Meğer kapı zaten tam kapalı değilmiş ve açmak için deneme isteği ve yüreklilikle davranma cesaretinden başka bir şey gerekmiyormuş. Kral vezire şöyle demiş: "Sadece gördüğün ve işittiğine bağlı kalmadan, kendi gücünü devreye soktuğun ve denemeyi göze aldığın için saraydaki görevi sen alacaksın".

Hikayede vurgulanmak istenen ana fikir ve bu konuda grup üyelerinin düşüncelerini alınız. Gruba aşağıdaki soruları yöneltiniz.

Hikayede sizi etkileyen en önemli şey ne oldu?

Sizce bu hikayede vurgulanmak istenen ne?

Grubun hikayenin devamı için ürettiği çözümler konusunda ne düşünüyorsunuz?

Bu çözümler yeterli mi?

Hikayenin gerçek sonu ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

Hikayenin gerçek sonu sizde hangi duyguları uyandırdı?

Başka bir üyenin de sizin çözümünüze benzer bir çözüm üretmesi sizde hangi düşünceleri uyandırdı?

Problem Çözme Becerileri Grup Oturumu

4. Oturum

Örnek olaylar ve değerlendirme

Hedefler:

Bir problemde farklı sonuçlara ulaşılabileceğini kavrama
Kazanılan becerilere ilişkin duygu ve düşünceleri ifade edebilme

Materyaller:

Kağıt, Kalem

Süreç : Öncelikle bir önceki oturuma ilişkin söz almak isteyen olup olmadığını sorunuz. Grubu ikiye ayırınız ve EK 7 formundaki örnek olayları gruplara paylaşdırınız.

Örnek Olay - 1

Ayşe ile Fatma çok yakın arkadaşlar beraber sık sık komik video ve fotoğraf çekiniyorlar. Ancak yaşadıkları bir olay aralarının bozulmasına ve küsmelerine sebep oluyor. Bir gün Fatma gelip Ayşe'ye çekindiğı fotoğraf ve videoları sosyal medyada paylaşacağını söylüyor.

“Sizce bu durumda Ayşe ne yapmıştır?”

Örnek Olay - 2

Okula yeni başlayan Hasan öğlen aralarında ailesinin çıkarttığı izin kartıyla yemek yemeye evine gidiyor. Üst sınıf öğrencilerinden Ahmet ise Hasan'ın okul çıkış kartını ve okul harçlığını istiyor. Hasan vermek istemediğini söyleyince Ahmet “ya şimdi verirsin ya da okul çıkışında olacıklara katlanırsın.” diyor.

“Sizce bu durumda Hasan ne yapmıştır?”

Grup üyeleri problem durum üzerinde çalışmasını tamamladıktan sonra grup gönüllüsüne söz verilir ve paylaşması istenir. Gruba aşağıdaki soruları yöneltebilirsiniz.

Grubun problem durum için ürettiğı çözümler konusunda ne düşünüyorsunuz?
Problemin çözüm aşamasında hangi kaynaklardan yardım alabilirsiniz?
Bu çözüm önerisi neticesinde ne gibi sonuçlarla karşılaşılabilir?
Bu çözümler yeterli mi? Daha farklı ne yapılabilirdi?

Grubun verdiği cevaplar problem çözme aşamaları ile ilişkilendirilerek etkinlik sonlandırılır.

Öğrencilere artık grup oturumlarının sonuna gelindiğı açıklanır. Geçen dört oturum içinde ele alınan konular grup üyeleriyle değerlendirilerek, grup üyelerinin geribildirimler alınır.

Grup çalışmasıyla ilgili duygu ve düşünceleriniz neler?

Grup çalışmasından ne öğrendiniz?

Kapanış :Kısa bir özet yaparak oturumu sonlandırın.

EK 1

SIFATLAR VE İSİMLER ETKİNLİĞİ

Amaç: Öğrencilerin tanışmaları ve birbirlerinin özelliklerini öğrenmelerini sağlamak

Malzeme: -----

Öğrencilerinize bir tanışma etkinliği yapacağınızı söyleyin ve onlardan ayağa kalkarak bir daire oluşturmalarını isteyin.

Şu yönergeyi verin:

“Şimdi her birimiz isimlerimizi söyleyeceğiz. Ama isimlerimizin başına aynı harfle başlayan ve bizi niteleyen olumlu bir sıfat ekleyeceğiz. Örneğin; Azimli Ayşe, Biricik Binnaz, Özel Özge, Mert Mustafa gibi. Unutmayın, olumsuz bir sıfat yok. Önce ben başlıyorum. Sonra yanımdaki arkadaşınız önce benim ismimi sıfatımla beraber söyleyecek, sonra kendi ismini sıfatıyla beraber söyleyecek. Bir sonraki arkadaşınız önce benden başlayacak, sonra arkadaşınızın sıfatını ve ismini söyleyecek, son olarak da kendi sıfatıyla ismini söyleyecek ve böyle devam edeceğiz. Anlaştık mı?”

Herkes birbirinin ismini öğrenene kadar bu oyunu oynayın.

Etkinlik sürecinde “tembel, yaramaz, afacan” gibi olumsuz sıfatlara ve “Ayaşlı, Kasımpaşalı, gibi lakap takmaya neden olacak sıfatlara izin vermeyiniz.

EK 2

Grup Kuralları

- 1.**Oturlar boyunca üyeler birbirlerine güveneceklerdir.
- 2.**Oturlar içinde konuşulanlar ve yapılan etkinlikler özel olup tüm yaşananlar dışarıda hiç kimse ile paylaşılmayacak ve gizliliği sağlanacaktır.
- 3.**Oturların dışında grup üyeleri grup lideri ile özel görüşmeyecektir.
- 4.**Oturlar esnasında üyeler cep telefon ve varsa tablet ya da dizüstü bilgisayar... vs. kapalı bulunduracaktır.
- 5.**Oturlara katılım konusunda grup lideri ve üyeler hassas olmalı zamanında katılım göstermelidir.
- 6.**Oturlar boyunca üyeler aktif bir biçimde oturlara katılmalıdır.
- 7.**Oturlarda üyeler ben dilini kullanmalıdır.
- 8.**Oturlarda üyelerden birisi konuşurken diğerleri onu dinleyecek, sözünü kesmeyecek, saygı göstererek alay edici ifade ve davranışlarda bulunmayacaktır.
- 9.**Herkes kendisini ifade etmek için ve değişim için gönüllü olmalıdır..
- 10.**Oturlarda üyeler gerçekçi bir şekilde kendini ifade etmeye ve kendisini keşfetmeye gönüllü olmalıdır.
- 11.**Oturlar boyunca tüm üyelerin kendisine ve diğer üyelere ilişkin sorumlulukları bulunmaktadır. Dolayısıyla grup içinde karar verilirken tüm üyeler üzerlerine düşen sorumluluğu yerine getirmek için çalışmalıdır.

Öneriler

- 1.**
- 2.**

EK 3

Grup Üyelğine Katılım ve Gizlilik Kontratı

Okul psikolojik danışmanı/rehber öğretmeni tarafından yürütülecek olan 'Problem Çözme Becerileri' grup çalışmasına gönüllü bir şekilde kendi rızamla katılıyorum. Bu anlaşmaya sadık kalarak, tüm oturumlar boyunca çalışmaya aktif bir şekilde katılacağıma, ödevlerimi zamanında yapacağıma, gizlilik ilkesine itaat edeceğime, oturumlara zamanında katılacağıma ve tarafıma verilen tüm sorumluluklarımı yerine getireceğime dair söz veriyorum.

Tarih:

Ad-Soyad:

İmza:

- **EK 4**

- **Problem**

- ▪ Kişinin hedefine gitmesine engel olan, üzerinde düşünülmesi ve çözülmesi gereken sorundur.

- **Problem Çözme Aşamaları**

- 1. Problemin farkına varılması
- 2. Problemin tanımının yapılması
- 3. Çözüm yollarının tespit edilmesi
- 4. Bilgi toplamak
- 5. Çözüm yollarının değerlendirilerek en iyi çözüm yolunun seçilmesi
- 6. En iyi çözüm yolunun uygulanması
- 7. Değerlendirme yapılarak işe yarayıp yaramadığının tespit edilmesi
- 8. Problem çözülmediyse, çözüm yollarından en iyi ikinci çözüm yolunun uygulanması
- 9. Problem çözülene kadar bu sıralamanın tekrar yapılması

- **1. Problemin Farkına Varmak:** Problemin farkına varılması, en önemli aşamadır. Bir problemimizin olmadığını düşünürsek, çözüm yolu da aramamış oluruz.
- **2. Problemin Tanımının Yapılması:** Problemin sınırlandırılması çözüm açısından çok önemlidir. Çünkü sınırları belirlenmemiş bir problem için çözüm yolları geliştirmek güçtür. Problem açık ve anlaşılır bir biçimde ifade edilmelidir.
- **3. Çözüm Yollarının Tespit Edilmesi:** Problemin çözümüne ilişkin mümkün olduğu kadar çok çözüm yolunun oluşturulduğu aşamadır. Problemin çözümü ile ilgili yapılabilecek olanların sınırlarını çizer. Her biri öneri niteliğinde olan ve problemin çözümü ile ilgili karar vermeye yardımcı olacak çözüm yolları geliştirilir.
- **4. Bilgi Toplama:** Problemin çözümünde yararlanılacak kaynakların belirlendiği aşamadır. Oluşturduğumuz çözüm yollarını elde ettiğimiz bilgilere göre test edeceğimiz için kaynaklar dikkatlice belirlenmeli ve bilgilerin doğruluğu kontrol edilmelidir. Problemin çözümü için gözlem, görüşme, internet taraması gibi bilgi toplama yollarından faydalanılır.
- **5. En İyi Çözüm Yolu:** Bu aşamada çözüm yollarından probleme en uygun olanı seçilir. Çözüm yollarıyla ilgili araştırmalar yapılır ve kanıtlar toplanır. Toplanan bu bilgiler ışığında çözümlerle ilgili karşılaştırmalar yapılır ve problemin çözümüne yönelik en uygun olanı seçilir.
- **6. Çözüm Yolunun Uygulanması:** Problemin çözümünde en etkili olabilecek çözüm yolu için harekete geçilir ve uygulanır.
- **7. Değerlendirme:** En etkili olduğu düşünülüp uygulanan çözüm yolu, problemi ne ölçüde çözmüştür? Problemin çözüme ulaşip ulaşmadığı tespit edilir.
- **8. En İyi 2. Çözüm Yolu:** Problem çözülmediyse, en iyi ikinci çözüm yolu seçilerek uygulamaya geçilir.
- **9. En Etkili Problem Çözümü :** Bizi hedefimize doğru giderken engelleyen sorun ortadan kalktıysa, problemi en etkili bir şekilde çözmüşüz demektir.

EK 5 PROBLEMLERİM VE BAKIŞ AÇIM

Yaşanılan problem	Probleme ait düşünce, inanç ve yorumlarım (Bakış açım)	Duygularım	Davranışım
Arkadaşıma ödünç verdiğim bir eşya geri verilmediğinde			
Çok beğendiğim bir ayakkabıyı almak için param yetmediğinde			
Bir arkadaşım tarafından başkalarının yanında küçük düşürüldüğümde			
Gece yarısı üst kattan gelen gürültü yüzünden uyandığımda			
Arkadaşımın söz verdiği halde buluşmaya gelmediği zaman			
Kalabalık karşısında bir konuda konuşma yapacağım zaman			

EK 6

KRALIN KAPISI

Kral maiyetini önemli bir görev için sınamak istemiş. Birçok güçlü ve akıllı adam etrafında toplanmış. Kral onları bugüne kadar görüp görecekları en kocaman kapının önüne getirerek şöyle demiş: "Siz akıllı insanlar, benim bir sorunum var ve hanginizin bunu çözebileceğini görmek istiyorum. Burada krallığımdaki en büyük ve en ağır kapıyı görüyorsunuz. Hanginiz bunu açabilirsiniz?" Saray mensuplarında bazıları açamayız der gibi başlarını sallamış. Diğerleri, çevresindekilere göre daha akıllı sayılanlar, kapıyı daha yakından incelemiş, fakat onlar da açamayacaklarını kabul etmişler. Bu akıllı insanlar böyle söyleyince saraylılar sorunun çözülemeyecek kadar zor olduğunda fikir birliğine varmışlar. Ancak bir kişi bu kapıyı açabilmiş

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

EK 7

Örnek Olay – 1

Ayşe ile Fatma çok yakın arkadaşlar beraber sık sık komik video ve fotoğraf çekiniyorlar. Ancak yaşadıkları bir olay aralarının bozulmasına ve küsmelerine sebep oluyor. Bir gün Fatma gelip Ayşe'ye çekindiği fotoğraf ve videoları sosyal medyada paylaşacağını söylüyor.

Sizce bu durumda Ayşe ne yapmıştır?

Örnek olay - 2

Okula yeni başlayan Hasan öğlen aralarında ailesinin çıkarttığı izin kartıyla yemek yemeye evine gidiyor. Üst sınıf öğrencilerinden Ahmet ise Hasan'ın okul çıkış kartını ve okul harçlığını istiyor. Hasan vermek istemediğini söyleyince Ahmet "ya şimdi verirsin ya da okul çıkışında olacaklara katlanırsın." diyor.

Sizce bu durumda Hasan ne yapmıştır?